

Aan:

Minister-President
Minister van Financiën
Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Minister van Defensie
Minister van Economische Zaken en Klimaat
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

i.a.a.

Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
Staatssecretaris van Defensie
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Doorkiesnummer

010-7470076

Ons kenmerk

2010_NN_0010

Datum

30 april 2020

Betreft: Herstelplan maritieme sector – duurzaam het verschil maken

Excellenties,

Evenals de luchtvaart heeft de Nederlandse maritieme sector een cruciale rol in de logistieke keten. Het is essentieel dat levensvatbare bedrijven in de maritieme sector ondanks de huidige crisis overeind blijven. We moeten voorkomen dat werknemers massaal hun baan verliezen in één van de meest innovatieve en cruciale sectoren van Nederland. Versnelling en verduurzaming bieden daarbij een sleutel tot de oplossing, waar wij graag samen met u de schouders onder zetten. Hieronder treft u een aantal concrete maatregelen, die zorgen voor behoud van een sterke en internationaal concurrerende maritieme sector, ook na de Corona-crisis: het Maritiem herstelplan – duurzaam het verschil maken.

Scheepvaart en havens zijn vitale schakels in de mondiale, Europese en Nederlandse logistieke keten. Ze zorgen zowel voor de aanvoer van essentiële grondstoffen en de uitvoer van Nederlandse producten als voor het transport van goederen voor vele Nederlanders. Daarnaast is Nederland specialist in het bouwen op zee. Voorbeelden daarvan zijn kustverdediging en duurzame offshore energie. En onze scheepsbouw is toonaangevend in het leveren van duurzame, slimme schepen en maritieme technologie. Nederland heeft als maritiem

High Tech, Hands On

Stichting Nederland Maritiem Land

Willemswerf • Boompjes 40 • 3011 XB Rotterdam

T (010) 747 00 76 • info@maritiemland.nl • www.maritiemland.nl

NL50ABNA0466219490 (t.n.v. Stichting Nederland Maritiem Land)

H.v.R. Rotterdam 41136418

handelsland een innovatieve maritieme sector met 21.265 bedrijven, 263.000 mensen en een totale toegevoegde waarde van 23,2 miljard euro. De vijf Nederlandse zeehavens van nationaal belang voegen hier 42 miljard euro en 350.000 banen aan toe. De 250 binnenhavens zijn goed voor 7,7 miljard euro en 65.000 banen. Kortom, de sector versterkt de economie door het faciliteren van de internationale handelspositie, zorgt dat we goederen geleverd krijgen, dat onze schepen en energie in toenemende mate 'groen' worden en dat we droge voeten houden. Daarmee is de sector van strategisch belang voor de Nederlandse economie en de welvaart en het welzijn van Nederland.

De impact van de Corona-crisis op de Nederlandse maritieme sector is significant. Het is nu al merkbaar dat vervoer en overslag dalen door de inzakkende wereldeconomie, dat opdrachten voor de maritieme maakindustrie worden uitgesteld en dat innovatie door liquiditeitsproblemen onder druk staat. De sector wordt dus, net als veel andere sectoren, zwaar getroffen door de effecten van de Corona-crisis. Een groot deel van de sector is laat-cyclisch. Dit impliceert dat de gevolgen van de wereldwijde vraaguitval en gesloten grenzen vandaag, zich pas in de tweede helft van 2020 - begin 2021 volledig manifesteren. Vanwege dit laat-cyclische karakter van de sector is het essentieel dat overheidsregelingen zoals de NOW ook in de tweede helft van dit jaar en later beschikbaar blijven. Anders overleven veel maritieme bedrijven deze crisis niet, waardoor veel kennis en kunde verloren zal gaan met blijvende schade voor de sector. Wij zelf zullen ons inzetten om maritieme studenten die door deze crisis in de problemen komen, bijvoorbeeld met stages, goed door deze periode heen te loodsen in het belang van onze maritieme toekomst.

De maatregelen om de directe en verwachte economische gevolgen te beperken, staan niet los van de ambitie van de maritieme sector om blijvend te investeren in verduurzaming. Overheid en maritiem bedrijfsleven hebben een gezamenlijk belang als het gaat om verduurzaming en veiligheid op en vanuit zee. Daarom moeten we als overheid, bedrijfsleven en kennisinstituten de handen ineenslaan en een economisch herstelplan ontwerpen, waarmee we na de Corona-crisis duurzaam het verschil maken en onze internationale concurrentiepositie verstevigen. Dit herstelplan bestaat in de kern uit vier punten.

1. Naar voren halen investeringen in marine- en kustwachtschepen en maritieme infrastructuur

Nederland heeft als één van de weinige landen in Europa een volledig private scheepsbouw waar o.a. overheidsvaartuigen worden gebouwd. Denk daarbij aan de vervanging en modernisering van marine- en kustwachtschepen en andere vaartuigen voor de Rijksrederij. Met dank aan dit unieke ecosysteem kunnen we op tijd en internationaal concurrerend innovatieve schepen voor de overheid ontwikkelen, bouwen en onderhouden. Een innovatieve thuismarkt helpt bij het behouden van onze exportpositie. Om de sector ondanks de huidige crisis aan het werk te houden, is het noodzakelijk dat de aanbesteding van nieuwbouwprojecten naar voren wordt gehaald.

Overheidsopdrachten helpen om een technologische basis in Nederland te behouden, gegeven de verwachte dramatische terugval in orders. Door prioriteit te geven aan ontwikkeling en bouw in Nederland met Nederlandse producten wordt nog eens een extra impuls gegeven. Hetzelfde geldt ook voor de aanleg of modernisering van havens en vaarwegen. Door nu snel aan te besteden wordt binnen de bestaande budgetten een enorme verlichting geboden.

2. Inzet Groeifonds en launching customership voor innovatieve verduurzaming

Een jaar geleden heeft de maritieme sector een Green Deal met de overheid gesloten, gekoppeld aan het Klimaatakkoord. Dit schept wederzijdse verplichtingen tot het verduurzamen van de gehele scheepvaart. Inmiddels wordt gewerkt aan een forse impuls voor walstroomprojecten in de havens, maar de ambities moeten nog verder worden versneld om te kunnen voldoen aan de Green Deal van de Europese Commissie die in 2040 emissieloze schepen in de havens als doel heeft gesteld.

Nederland wil wereldleider emissieloze schepen worden op basis van duurzame innovaties. We doen hiervoor als maritieme sector expliciet een beroep op het Groeifonds van de ministeries van Financiën en EZK en vragen de ministeries van Defensie en I&W om als launching customer op te treden. Vanuit het Groeifonds ontwikkelt de Nederlandse maritieme sector gezamenlijk schepen met emissieloze voortstuwing, ruime autonomie en smart maintenance systemen. De overheid zet deze ontwikkeling als eerste in bij haar nieuwe duurzame schepen. Hierdoor ontstaat een win-win situatie, waaraan alle partijen in het gouden ecosysteem op een unieke manier bijdragen: kennis van vooraanstaande instituten (TU Delft, MARIN, TNO), innovaties van het Nederlandse bedrijfsleven én duurzaam varende overheidsdiensten. De ontwikkelde innovaties zijn daarna direct beschikbaar voor de shortsea shipping vloot van de Nederlandse reders, voor de Binnenvaart, voor de waterbouwers en voor de Nederlandse visserij, die zich op deze manier internationaal duurzaam kunnen onderscheiden. Door als overheid leiding te nemen in de vergroening van de eigen vloot, kan de hele maritieme sector vooruit worden getrokken: leadership door launching customership!

Met het oog op de energietransitie is het ook voor de Nederlandse Offshore Energie Industrie van het grootste belang dat innovatieve trajecten kunnen rekenen op breed gedragen steun vanuit de overheid.

3. Zorg voor behoud liquiditeitspositie met werkkapitaal en uitstel aflossingen leningen

Voor het voortbestaan van de maritieme sector is werkkapitaal essentieel omdat veelal een groot gedeelte van het werk moet worden voorgefinancierd. Ondanks nieuwe regelingen, zoals de crisis Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) en de crisis BMKB, hapert soms de kredietverlening via de banken. Dit is vooral een uitdaging voor MKB'ers

die juist overeind moeten blijven om de logistiek in de keten te garanderen. We roepen de overheid dan ook op tot uitbreiding en versoepeling van exportkredietverzekeringen en exportfinanciering en het loskoppelen van werkkapitaaldekking van projecten. Daarnaast is uitstel van aflossingen op bancaire leningen ook voor gezonde ondernemingen nodig zodat zij een buffer kunnen aanhouden voor de komende, naar verwachting lastige tijd.

4. Grenzeloze havens en corridors

Europees Commissaris voor de interne markt, Thierry Breton, heeft de maritieme technologische industrie recent erkend als een van de meest strategische sectoren van Europa. Het Europese parlement verklaarde de havens, het gehele multimodale goederentransport en de visserij als vitale sector. We doen een oproep aan u om hetzelfde te doen teneinde post-Corona de economie weer snel op gang te brengen. Dit kan door te zorgen voor green lanes op de Trans-Europese corridors en een ongestoorde grenspassage voor goederen en personeel, ook in de havens.

Met bovenstaande vier punten werken we aan behoud en duurzaam herstel van de maritieme sector en zetten we een duidelijk perspectief neer. Laat dit Maritiem herstelplan de leidraad zijn om na de Corona-crisis internationaal duurzaam het verschil te maken met onze unieke, maritieme publiek-private keten. Namens de voorzitters van alle branches binnen de maritieme sector roepen wij u op dit initiatief te ondersteunen en ruimhartig uw medewerking aan de uitvoering hiervan te geven, te beginnen met de instelling van een interdepartementale/publiek-private *taskforce* om de invulling van het plan met concrete projecten te kunnen bespreken.

Wij zouden het op prijs stellen indien we op zeer korte termijn hierover van gedachten kunnen wisselen met de coördinerend bewindslieden op het departement van Economische Zaken en Klimaat. Wij zien uw uitnodiging graag tegemoet.

Hoogachtend,

Rob Verkerk
Voorzitter Nederland Maritiem Land (NML)

Annemieke Nijhof
Boegbeeld Topsector Water & Maritiem

Ron Nulkes
Directeur Stichting Nederlandse Industrie voor
Defensie en Veiligheid

Ronald Paul
Voorzitter Belangen Organisatie Zeehavens (BOZ)

Pieter van Oord
Voorzitter Offshore Energie Industrie

Bas Ort
Voorzitter Netherlands Maritime Technology (NMT)

Sibrand Hassing
Voorzitter Koninklijke Vereniging van Nederlandse
Reders (KVNR)

Hans Hopman
Voorzitter Maritiem Kennic Centrum (MKC: TU Delft,
MARIN, TNO en NLDA)

Dominic Schrijer
Voorzitter Koninklijke BLN- Schuttevaer

Pim Visser
Directeur VisNed

Gerard van Balsfoort
Voorzitter Redersvereniging voor de Zeevisserij

Hendrik Postma
Voorzitter Vereniging van Waterbouwers